

Олна шунлтиг толгъалдж

Г а р д х м н

Олн, КПСС-н Хальмг таньгъчин комитетин IV пленум бол.

Пленум деер күүндси төрмүднй:

«КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленумин диг боли Хальмг таньгъчин парторганизацин күүцэх төрмүд». Дакад, «Республикин колхозмуд боли совхозмуд мал үвлзүлгьинд ямаран кевәр бели болчихасна тускар».

Эн төрмүдин тускар пленум деер ик кинан шалгьлгътагъар, ик шунлтта күүндвр болсн, КПСС-н ЦК-н сентябрьск Пленумин шиидвриг күүцәдж. КПСС-н XXI хург уктдж ямаран кевәр шинәс производственн диилврмүд күүцлгьинг бүрдә болна, мал үвлзүлгьинг ягълж сәәнәр күүцэх болна, цуг тоотар күүцәгдх зөвтә төрмүднй тодрха кевәр цәәлгьгддж темдлгдв.

Советск Союзин олн келн амтсин ни-ниинцнъгъу өрк-бүлд мана республикин күүч-көлсчнр, эдл-ахуннь болн культурн тосхлтдан шинәс гәәвгъя гидг кесг диилврмүд бәрцхәснь мел лавта.

Коммунистическ партъ, энүнә ленинск Центральн Комитет, мана энъкр Советск правительств хальмг улст, тедү мет мана республикин цуг күүч-көлсчнрт, гаргьсн эцкшнъ, килмджән тасрхан угагъар өгнә.

Хальмг таньгъчиг автономн республикд хуврәлгьн — күүч-көлсчнрин джиргъл-бәәдлд тууджлгч ик байрта йовдл болв. Эннь, мана партин, келн амтнә туск ленинск политикиннь бас нег нертә күүчтә диилврнъ болв.

Республикин күүч - көлсчнр Партин боли Правительствин килмджд политическ боли күүч-көлснә шин өргмджәрн. КПСС XXI-ч хургиг, Хальмг АССР-н Дег Советд сунъгъврнн өдриг боли Алдр Октябрин 41-ч джилин өөниг уктгч социалистическ дөрлдә делгрүүлгъярн хәрү өгчәцхәнә.

Мана республикин промышленн предприятияс 8 сара зурагъан 105,3 процент күүргдж күүцәцхәв. Нидн джилин иим кемд күүцәгдснлә дүнъцүлхлә, промышленн эдл-уш гаргьлгьин 54 процентд өсв. Джилә зурагъас даву 11,5 минъгьн центнер загъсн белдгдв. Прикаспийск загъсна комбинат 8 сара зурагъан күүцәчкәд. түүнәсн ташр давулад 6 сай арслнъ мөнъгнә эдл-уш гаргъад, 7 сай арслнъ мөнъгнә ору үзв.

Яшалтинск боли Западн тосн заводс, Элстин боли Кас-

пийск промкомбинатс, Элстин пекарнь, Яшалтинск райпищекомбинат. Приютненск промартель «Дружба» боли нань чигн предприятияс зурагъан зөвәр давуладж күүцәв.

Болв зуг, күүцәгдсн тоотан келн йовдж, мана көдлмшт харгьгдджах дуту-дунд йовдлмудин тускар эс келхлә ик эндү болхмн.

Эн дуту-дунд йовдлмуд нег үлү промышленн предприятиясин көдлмшт, тосхлтин туск кергүдт олар харгъна.

Эн джилин нәәмн сарин эргид, 42 предприятияс 23-нй нәәмн сара зурагъан эс күүцәдж. 9,1 сай арслнъ мөнъгнә эдл-уш гаргъдж эс өгч. Бәәрн газрин тосхлтин материал гаргъдг предприятияс йир муугъар көдлджәнә. Бәәрн газрин промышленностин цуг управленәр зураннь күүцлтинъ тоолхла, әрән гидж 81 процент болдж гарна.

Онъгрсн нәәмн сарин эргид тосхлтин көдлмш делгрүүлгьинд ик онъг өггдсн болдг. Амтн бәәдг гермүд, бытовой боли производственн тосхлтд эн джил 119,1 сай арслнъ мөнъгн гаргьгдх болдж диглгдлә. Ут турштан 50,7 минъгьн квадратн метр бәәртә, амтн бәәдг гермүд, 4200 сургъульчнрин ормта школмуд, 545 ормта больниц боли бичкдүдин учрежденъс, 500 ормта клубс боли кинотеатрмуд, нань чигн тосхлте делгрүлгдх зөвтә бәәсмн.

Болв зуг капиталн тосхлтд өггдсн мөнъгн йир муугъар олзлгддджана. «Калмыкстрой» трест нәәмн сара зурагъан 68,8 процентд күүцәв. Иим көдлмшиг бидн сән көдлмш гидж тоолдж чадшговдн.

Трестд, түүнә кеджәх көдлмшт, татвр уга, салнъ анъхун йовдлмуд гардгин учрар, государствд ик үнтә, ик зовлнъгта кевәр нааран зөөдж авч ирсн, тосхлтин материалмудинъ хула-хулдла харгъад бәәнә, ик гидгәр гарутна. Эн иим материалмуд нерәдгдсн көдлмштән гаргьгдлго, талин кергт гаргьгдддж одсн кесг йовдлмуд бәәнә.

Өдгә цаг элдү ик чиртә олн зүсн көдлмш кегддж йовх, олн-әмтнә седкл - ухань, омгнъ йир икәр өөдлдж йовх цаг.

Олна иим ханлтта ик шунлтиг толгъалдж гардлгьн, тер шунлтиг производственн шин диилврмүд бәрлгьнүр эвинь олдж, чик кевәр заллгьн — партийн, советск боли наадк организацсин чигн дун угагъар күүцәх зөвтә көдлмшнъ.